

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Tekoälyohjelma

2026-2029

Alkusanat

Tekoälyn käyttöönotto on ratkaisevan tärkeää suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tekoälyn mahdollistamat kustannussäästöt ovat keskeinen tekijä Suomen talouskriisin keskellä kamppailevalle sotejärjestelmälle. Samalla kun sosiaali- ja terveydenhuollon **menoja joudutaan supistamaan, palvelujen tarve kasvaa väestön ikääntyessä** ja hoitohenkilökunnan **työkuorma pysyy suurena**. [1]

Tekoäly mullistaa paitsi lääketieteellisen hoidon, myös perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja ennaltaehkäisyn toimintamallit. Tekoäly sote ammattilaisen rinnalla ja valvonnassa nostaa **tuottavuuden ja vaikuttavuuden** ennennäkemättömälle tasolle. [2]

Generatiivinen tekoäly mullistaa jo nykyisen tutkimustiedon valossa terveydenhuollon toimintatavat ja sen myötä koko terveydenhuoltojärjestelmän [3]. Jopa 40% terveydenhuollon kokonaistyöajasta menee **kielipohjaisiin tehtäviin**, joita generatiivinen tekoäly voi muuttaa, 70 % terveydenhuollon työntekijöiden tehtävistä voitaisiin keksiä uudelleen teknologian tuen tai automatisoinnin avulla ja 17 % tehtävistä voidaan täysin **automatisoida** [2].

Hyvinvointialueiden on lähdettävä rohkeasti kokeilemaan ratkaisuja, etsimään todennettavia hyötyjä ja kehittämään omaa kyvykkyyttään [4].

”Tekoäly auttaa meitä ratkaisemaan suurimman ongelmamme, joka on resurssien riittävyys. Muita odottamalla emme pääse eteenpäin ja siksi olemme rohkeita, nopeita ja vastuullisia tekoälyn hyödyntämisessä.”

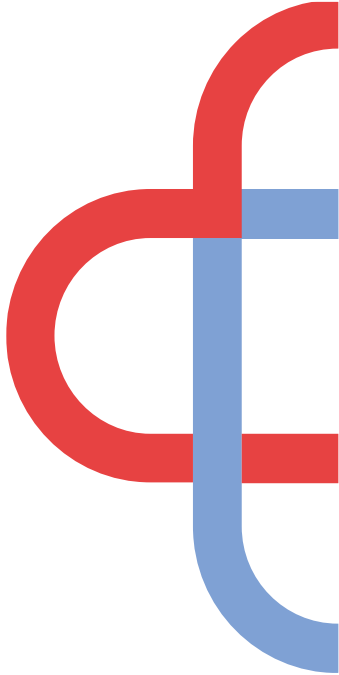
Petri Virolainen, Hyvinvointialuejohtaja

[1] Sitra - Kooste tekoälykokeiluista

[2] DigiFinland - SOTE-tekoälyn ekosysteemin tekoälyvisio 2035

[3] Duodecim - Tekoälyn hyödyt sosiaali- ja terveydenhuollossa

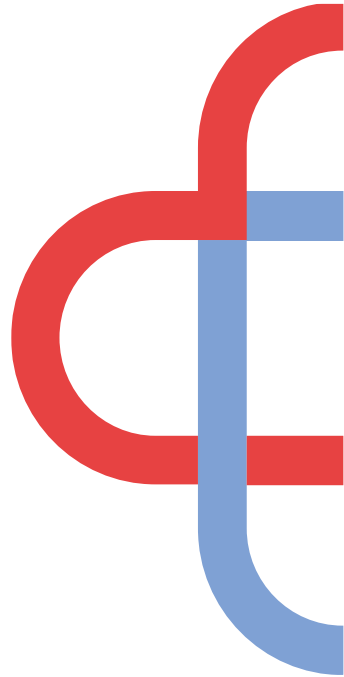
[4] DigiFinland - Loppuraportti Tekoäly hyvinvointialueilla

Tekoälyn määritelmä ^[4]

Tekoälyllä tarkoitetaan **koneen kykyä käyttää perinteisesti ihmisen älyyn liitettyjä taitoja**, kuten päättelyä, oppimista, suunnittelemista tai luomista.

- Terveystieteiden ja lääketieteen kontekstissa tekoälyllä yleensä tarkoitetaan **koneoppimista eli menetelmiä, joilla tekoäly oppii annetun aineiston perusteella suorittamaan erilaisia tehtäviä**, kuten luokittelua tai ennustamista.
- **Generatiivinen tekoäly** on koneoppimisen alalaji, joka kykenee tuottamaan opetetun aineiston pohjalta uutta samankaltaista aineistoa, kuten tekstiä, kuvia, koodia, ääntä, videoita tai musiikkia.
- **Laajat kielimallit** perustuvat syväoppimiseen ja mahdollistavat luonnollisella kielellä käydyn keskustelun koneen kanssa. Kielimallit eivät suoraan sovellu täsmällisen tiedon tuottamiseen.
- **Tekoälyjärjestelmä**: sovellus, jolla tietty käyttötarkoitus ja joka voi rakentua yhden tai useamman yleiskäyttöisen tai kapean tekoälymallin varaan.
- **Tekoälymalli** määrittelee miten järjestelmä käsittelee tietoa tietyissä tehtävissä kuten kuvantunnistuksessa tai kielen kääntämisessä. Yleiskäyttöinen malli voidaan jatkokehittää rajatummaksi malliksi.

Resurssien riittävyys

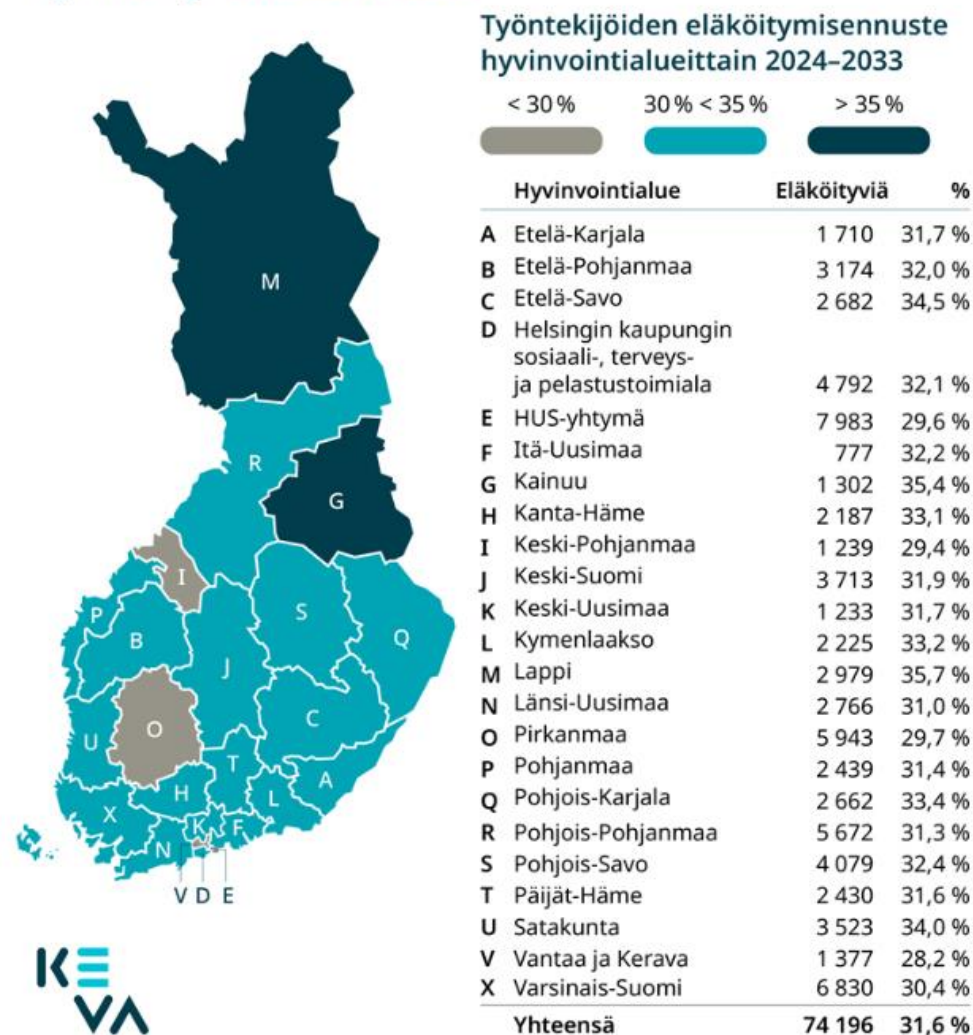
Eläköitymisennusteen mukaan hyvinvointialueilta jää eläkkeelle keskimäärin **joka kolmas työntekijä** (32 %) seuraavien kymmenen vuoden aikana [5].

Hyvinvointialueiden henkilöstössä eläköityy lähivuosina eniten **lähi- ja sairaanhoitajia**. Suhteellisesti eniten eläkkeelle jää **kotipalvelutyöntekijöitä, vastaanoton ja neuvonnan hoitajia sekä mielenterveyshoitajia**, joista yli puolet poistuu seuraavan kymmenen vuoden aikana. Myös **yleissihteereistä ja välinehuoltajista** lähes puolet eläköityy samassa ajassa. [5]

Sote-johtajista 82 % arvioi **henkilöstön saatavuuden** hyvinvointialueellaan huonoksi. Vaikeus täyttää toimet pätevillä ammattilaisilla nähdään hyvinvointialueiden lähiaikojen selvästi suurimpana huolena.

Henkilöstöpulan pelätään vaikeutuvan entisestään hoidontarpeen kasvaessa, kun **väestö ikääntyy**. [6]

Arvio eläkkeelle jäävistä hyvinvointialueen työntekijöistä 2024–2033* [4]

*työ- ja virkasuhteiset vakuutetut 31.3.2023

[5] Keva - Hyvinvointialueiden eläköitymisennuste

[6] Soste - Sosiaalibarometri 2023

Väestön ikääntymisen myötä palvelutarve kasvaa ^[7]

Väestöennuste 2024: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli, Tiedot ja Ikä

	Yhteensä			
	Väestö 31.12. (ennuste 2024)			
	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
Päijät-Hämeen hyvinvointialue				
2026	25 792	118 374	28 292	31 390
2027	25 120	118 143	27 944	32 306
2028	24 581	117 734	27 935	32 951
2029	24 077	117 351	27 881	33 578

Tekoäly

Haasteet

Ratkaisut

Hyödyt

Eteneminen

Tekoäly integroidaan hyvinvointialueen toimintaan **strategisesti ja tavoitteellisesti**. Tekoälyohjelman valmistelussa on tunnistettu konkreettinen mahdollisuus **parantaa työn tuottavuutta jopa 5 % seuraavalla strategiakaudella** – tekoälyn älykäs hyödyntäminen toimii keskeisenä vipuna kohti **tehokkaampaa ja vaikuttavampaa palvelutuotantoa**.

Lisäämme toiminnan **laatua** ja **kustannusvaikuttavuutta** vapauttamalla tekoälyn avulla ammattilaisten aikaa. Vapautunut työaika kohdistetaan asiakkaalle **merkityksellisten suoritteiden määrän kasvattamiseen**, jolloin palveluiden **saatavuus ja saavutettavuus** sekä **asiakaskokemus** paranevat.

Sidosryhmät,
markkinat &
verkostot

Strategiset asiakirjat (*ohjaa*)

Tekoälyohjelma (*tukee & koordinoi*)

Toimialojen tulosalueet
(*operatiivinen vastuu*)

Tavoite

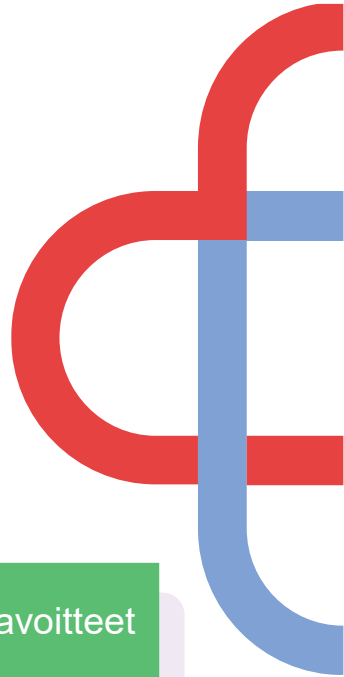
Yhteistyö- ja
raportointimalli

Avaintulokset,
joita tekoälyllä
saadaan aikaan

Avaintuloksiin
kiinnittyvät
mittarit

Strategiset tavoitteet

**Kustannusvaikuttavuus,
asiakslähtöisyys & laatu**

Tekoäly mahdollistaa hyvinvointialueilla jo nyt merkittäviä hyötyjä [4] ja sen tuomien mahdollisuuksien rajat eivät ole vielä näkyvissä [2].

Asiakas [2]

- **Nopeampi hoitoon ja palveluihin pääsy** tekoälyn tekemien arviointien ja ohjauksen ansiosta.
- **Yksilölliset ja räätälöidyt hoitopolut** perustuen omaan dataan ja tarpeisiin.
- **Omatomisuuden kasvu:** asiakas voi itse seurata ja hallita hyvinvointiaan tekoälyn avulla.
- **Palveluohjaus ja etuuksien haku** helpottuvat tekoälyn tuella.
- **Riskien tunnistaminen ja ennaltaehkäisy** yksilö- ja väestötasolla.
- **Asiakaskokemuksen parantuminen:** sujuvamat prosessit, vähemmän viiveitä ja parempi tilannekuva.
- **Mahdollisuus vaikuttaa omaan hoitoon ja palveluihin** tekoälyn tarjoaman tiedon ja ohjauksen avulla.

Henkilöstö ja työprosessit [2]

- **Työnkuvan monipuolistuminen:** Ammattilaiset siirtyvät valvomaan ja ohjaamaan tekoälyprosesseja sekä keskittyvät vaativampiin ja inhimillistä vuorovaikutusta vaativiin tehtäviin.
- **Ajankäytön tehostuminen:** Tekoäly vapauttaa aikaa asiakastyöhön ja vähentää hallinnollista kuormaa.
- **Uudet osaamisalueet:** Tekoäly tuo mukanaan uusia rooleja, kuten tekoälyn valvonta, etähoito ja teknologinen ohjaus.
- **Koulutus ja tuki:** Tekoäly toimii myös kouluttajana ja tukena, esimerkiksi robottien ja lisätyn todellisuuden avulla.
- **Automatisointi:** Rutiinitehtävät, kuten kirjaaminen, palvelutarpeen arviointi ja päätösten valmistelu automatisoituvat.
- **Prosessien optimointi:** Tekoäly valvoo ja kehittää palveluprosesseja jatkuvasti, mikä parantaa laatua ja tehokkuutta.

Johtaminen [2]

- **Tiedolla johtamisen automatisointi ja päätöksenteon tuki:** tekoäly kokoaa, analysoi ja visualisoi laajoja tietomassoja päätöksenteon tueksi huomioden lainmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden.
- **Vaikuttavuuden seuranta ja ennakointi:** tekoäly arvioi palveluiden laatua ja vaikuttavuutta reaaliaikaisesti.
- **Strateginen suunnittelu:** tekoäly tukee strategioiden ja palvelukokonaisuuksien suunnittelua ja optimointia.
- **Kokonaisvaltainen tilannekuva:** dynaamiset alueelliset ja kansalliset näkymät tukevat johtamista ja ohjausta.
- **Resurssien kohdentaminen:** tekoäly auttaa kohdentamaan henkilöstöä ja palveluja tehokkaammin.
- **Johtamisen painopisteen muutos:** siirtymä tiedolla johtamisesta ihmisten johtamiseen teknologiamurroksessa.

Tekoälyohjelma

2026-2029

"Edessä on väistämätön työtehtävien uudelleenmuotoilu, jossa monien ammatillinen identiteetti saattaa muuttua." [8]

Tukee mahdollisuuksien tunnistamista, tavoitteiden asettamista ja etenemistä kaikille toimialoille

Edistää asiaan liittyvien rakenteiden ja toimintamallien kehittämistä sekä ylläpitää ja viestii ajantasaista tilannekuvaa

Tukee henkilöstön osaamisen vahvistumista

Rakentaa ja hyödyntää verkostoja, jotka tukevat hyvinvointialueen tekoälytavoitteiden saavuttamista

"Markkinoilta löytyy myös suomalaisten yritysten ratkaisuja. Innovaatioyhteistyö yritysten kanssa tarjoaa mahdollisuuksia hyvinvointialueille." [1]

"Tekoälyn käyttöönotto ja hyödyntäminen edellyttävät uusia tietoja, taitoja ja osaamista. EU:n tekoälyasetus korostaa tekoälyjärjestelmien turvallista ja vastuullista käyttöä." [9]

"Rohkeasti uudistamalla toimintatapoja parannamme toimintojen kustannustehokkuutta." [10]

[1] Sitra - Kooste tekoälykokeiluista

[8] Health Innovation Academy

[9] Opetushallitus - Näkökulmia muuttuviin osaamistarpeisiin

[10] Päijät-Hämeen hyvinvointialue - ICT-ohjelma-2024-2026

